

Jongeren verdienen arbeidsmarkt met perspectief

Inkomenspositie en bestaanszekerheid verslechterd door Participatiewet

Jong geleerd is oud gedaan. In onze visie start de inclusieve samenleving bij inclusief spelen, inclusief onderwijs en dus inclusief volwassen worden. Het gaat over degene die ondersteuning krijgt via een regeling, maar vooral ook om de hele samenleving waarin iedereen ondersteuning krijgt. U zo meteen ook als u stopt met het Kamerlidmaatschap. De Participatiewet is pleisters plakken en onzekerheid bevorderen. Onze bijdrage gaat over de Participatiewet, maar heb het gesprek ook met uw collega die over inclusief onderwijs gaat. Een inclusieve samenleving is het nieuwe normaal.

De nieuwe generatie jongeren in Nederlands staat voor grote onzekerheid op de arbeidsmarkt. Voor jongeren met een chronische aandoening is deze onzekerheid nog groter: kan ik wel blijven werken en presteren? Kan ik wel rondkomen? Verlies ik niet mijn baan? Wat is mijn vangnet? Uit het recente rapport van de SER over de kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019 blijkt dat de bruto arbeidsparticipatie van jongeren met een arbeidshandicap beduidend lager ligt dan die van jongeren zonder arbeidshandicap. Voor jongeren van 15 tot 25 jaar was deze arbeidsparticipatie 45% tegenover 69,8% en voor jongeren van 25 tot 35 jaar 51,9% tegenover 90,9%. Oftewel: veel jongeren met een chronische aandoening staan nog aan de kant, ondanks de wil van jongeren om aan het werk te gaan, ondanks een aantrekkelijke arbeidsmarkt en ondanks de introductie van de Participatiewet.

Onzekerheid over inkomen binnen de Participatiewet

“Onlangs kreeg ik van mijn werkgever salarisverhoging, omdat mijn werkgever tevreden was met mijn werk! Harstikke mooi vond ik het dat ik ondanks mijn arbeidsongeschiktheid van 80%, toch kan bijdragen. Acht maanden later kwam bericht van het UWV dat ik €600,- terug moest betalen in verband met mijn salarisverhoging. Vervolgens kwam het bericht van de belastingdienst dat ik mijn zorg- en huurtoeslag moest terugbetalen. Goed mijn best doen heeft er alleen maar voor gezorgd dat ik er op achteruitga”, aldus Mathijs.

Mathijs is een van de voorbeelden van jongeren die nog onder de oude Wajong valt. Ook al werkt hij naar vermogen, wordt er enkel gekeken naar het aantal gewerkte uren en gaat hij er niet op vooruit als hij zijn best doet. Ook een mogelijke herindicatie biedt Mathijs geen perspectief, want sinds de invoering van de Participatiewet is de inkomenspositie en bestaanszekerheid voor jonggehandicapten verslechterd. Hun inkomen is lager geworden en ondanks dat zij naar vermogen werken, kunnen zij nooit (extra) beloond worden voor hun werk. Bij je geboorte staat op deze manier je inkomen al vast. Ook werken deze jongeren vaker in deeltijd of in een tijdelijke baan, waardoor zij geen zekerheid voor de toekomst hebben. De toegenomen arbeidskansen van deze jongeren wegen onvoldoende op tegen het feit dat jongeren vaak geen recht meer hebben op een uitkering en in inkomen achteruitgaan. Het Jongerenpanel ZéP vindt het onbegrijpelijk dat de Participatiewet de positie van jongeren heeft verslechterd in plaats van verbeterd. Ook jongeren met een chronische aandoening verdienen het om financieel perspectief te hebben als zij naar vermogen werken.

Dienstverlening schiet tekort

In de evaluatie van het SCP is te lezen dat het opvallend is dat de meerderheid van de jonggehandicapten die een baan vindt dit doet zonder inzet van instrumenten of begeleiding van gemeenten. Zij komen zelf aan het werk. Hoewel dit mooi lijkt, blijkt hier vooral uit dat jongeren eerder ondanks, dan dankzij de Participatiewet aan het werk komen. Mathijs: *“Om een baan te vinden ben ik bij het UWV geweest, maar in plaats van met mij mee te denken, kraakten zij alle ideeën die ik had af. Ze keken alleen naar mijn beperking en niet naar mijn kansen. Uiteindelijk is het zonder de hulp van het UWV gelukt om een baan te vinden.”*

Ook Dewi-Jill weet niet of de Participatiewet voor haar wel een voordeel is: *“Bij de gemeente*

vinden zij mij een complex geval en weten ze niet zo goed wat ze moeten doen. Het is voor mij lastig een passende baan te vinden door mijn verminderde belastbaarheid. Toen ik de gemeente om hulp vroeg, stuurden zij mij door naar het UWV. Bij het UWV stuurden zij mij weer terug naar de gemeente.” Uit de evaluatie blijkt dat de dienstverlening door gemeenten en UWV tekortschiet. Het Jongerenpanel ZéP krijgt veel signalen dat jongeren zich niet gehoord voelen door de gemeente en het UWV waardoor zij geen of geen passende baan vinden. Met name hoogopgeleide jongeren lopen hier tegenaan. Van hen wordt gedacht dat zij zelf wel een baan kunnen vinden, terwijl ook zij bij werkgevers tegen drempels aanlopen. Bovendien blijkt dat gemeenten en het UWV uit financiële overwegingen terughoudend zijn met middelen zoals loonkostensubsidie, loondispensatie en jobcoaching. Dit gaat rechtstreeks ten koste van de arbeidsmarktkansen van jongeren met een chronische aandoening. In de dienstverlening van het UWV en gemeenten voor jongeren moet dus flink geïnvesteerd worden. De behoeften en wensen van jongeren zelf serieus nemen is daarbij de eerste stap. Bovendien moet er veel meer aandacht komen voor de nazorg. Waar gemeenten en het UWV vooral gericht zijn op het aan het werk krijgen van deze jongeren, is er nog onvoldoende aandacht voor begeleiding als iemand aan het werk is.

Grote groep buiten beeld

Voor een grote groep jongeren geldt: uit het oog, uit het hart. Zij hebben recht op ondersteuning van de gemeente en het UWV, maar zijn, met name in grote gemeenten, niet in beeld. Jongeren met een chronische aandoening uit het regulier onderwijs, komen pas in beeld als zij een uitkering moeten aanvragen. En jongeren die na werk uitvallen, blijven ook buiten beeld. Het gaat vaak mis bij de transities: van school naar werk en na het verlies van een baan. De afstemming tussen reguliere scholen en gemeenten komen niet van de grond. Jongeren worden bovendien niet gevolgd wanneer zij gestart zijn met een baan. Een groot deel van deze jongeren vindt geen duurzame baan, waarna zij opnieuw op zoek moeten naar een geschikte plek. Het Jongerenpanel meent dat deze groep veel beter in beeld gehouden moet worden. Een verdere uitrol van de Transitieroute in alle regio's kan helpen om de verbinding tussen scholen, gemeenten en werkgevers te versterken.

Het overgrote deel van de jongeren met een chronische aandoening valt bovendien buiten het bereik van de Banenafpraak. Deze jongeren hebben voldoende arbeidscapaciteit om zelf het minimumloon te verdienen, maar door de grilligheid van hun aandoening worden zij door werkgevers toch gezien als risico. Zij vallen tussen wal en schip en concurreren niet alleen met hun gezonde leeftijdsgenoten maar óók met hun leeftijdsgenoten die binnen de banenafpraak vallen. *“Bij mijn zoektocht naar een baan, ben ik meerdere keren afgewezen omdat ik niet binnen het doelgroepenregister van de banenafpraak val. Voor organisaties is dat belangrijk omdat zij hun quotum voor de banenafpraak moeten halen. Voor mij is het vooral vervelend omdat er niet naar mijn kwaliteiten en talenten gekeken wordt, maar enkel naar het vinkje in het doelgroepenregister”,* aldus Leonie. Het beschikbaar maken van instrumenten als de jobcoach of de no-riskpolis voor deze groep jongeren met een chronische aandoening is dan ook nodig. Het Jongerenpanel ZéP kijkt dan ook reikhalzend uit naar het onderzoek van minister Koolmees naar de uitbreiding van de no-riskpolis voor deze doelgroep.

Het Jongerenpanel ZéP roept u op om veel meer werk te maken van de inclusieve samenleving. Wij blijven meedoen en input leveren om de arbeidsmarkt inclusief te maken. Want álle jongeren in Nederland verdienen perspectief en zekerheid op de arbeidsmarkt!

Met vriendelijke groet,

Femke van Zoggel

Voorzitter Jongerenpanel Zorg én Perspectief

Mede namens het Jongerenpanel Zorg én Perspectief (ZéP): Celine, David-Jan, Dewi-Jill, Eline, Elise, Heleen, Jet, Judith, Kaya, Lauren, Leonie, Lisa, Maaïke, Manon, Maurits, Mathijs, Narita, Noortje, Renee, Sanne en Ysabel.